TIESAS SPRIEDUMS (pirmā palāta)

2024. gada 4. oktobrī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Lauksaimniecība – Bioloģiskā ražošana un bioloģisko produktu marķēšana – Regula (ES) 2018/848 – Noteiktu produktu un vielu izmantošana bioloģiskajā ražošanā un šo produktu un vielu saraksts – Atkāpe – Īstenošanas regula (ES) 2021/1165 – II pielikums – Jēdzieni "industrializēta lauksaimniecība" un "bezzemes audzēšana" – Patērētāju uzticēšanās – Dzīvnieku labturība – Respekts pret vidi un klimatu – Kritēriji

Lietā C-228/23

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Conseil d'État* (Francija) iesniegusi ar 2023. gada 12. aprīļa lēmumu un kas Tiesā reģistrēts 2023. gada 12. aprīlī, tiesvedībā

Association AFAÏA

pret

Institut national de l'origine et de la qualité (INAO),

piedaloties –

Ministre de l'Agriculture et de l'Alimentation,

TIESA (pirmā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs A. Arabadžijevs [*A. Arabadjiev*] (referents), tiesneši T. fon Danvics [*T. von Danwitz*], P. Dž. Švīrebs [*P. G. Xuereb*], A. Kumins [*A. Kumin*] un I. Ziemele,

ģenerāladvokāts: M. Kamposs Sančess-Bordona [*M. Campos Sánchez-Bordona*],

sekretāre: R. Šereša [*R. Şereş*], administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2024. gada 21. februāra tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko snieguši:

– biedrības *AFAÏA* vārdā – *B. Le Bret*, *R. Rard*, *avocats*, un *A. Tricaud*, eksperts,

* Tiesvedības valoda – franču.

– Francijas valdības vārdā – *G. Bain*, *J.-L. Carré*, *B. Fodda* un *M. de Lisi*, pārstāvji,

– Somijas valdības vārdā – *M. Pere*, pārstāve,

– Eiropas Komisijas vārdā – *A. Dawes* un *B. Hofstötter*, pārstāvji,

noklausījusies ģenerāladvokāta secinājumus 2024. gada 25. aprīļa tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Šis lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt II pielikumu Komisijas Īstenošanas regulai (ES) 2021/1165 (2021. gada 15. jūlijs), ar ko atļauj bioloģiskajā ražošanā izmantot noteiktus produktus un vielas un izveido to sarakstus (OV 2021, L 253, 13. lpp.; turpmāk tekstā – "Īstenošanas regula 2021/1165"), kura pieņemta Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2018/848 (2018. gada 30. maijs) par bioloģisko ražošanu un bioloģisko produktu marķēšanu un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 834/2007 (OV 2018, L 150, 1. lpp., labojums – OV 2019, L 305, 59. lpp.) (turpmāk tekstā – "Regula 2018/848") piemērošanai.

2 Šis lūgums ir iesniegts tiesvedībā starp biedrību *AFAÏA*, kas ir Francijā darbību veicoša profesionālā apvienība, kuras mērķis ir bioloģisko mēslošanas līdzekļu ražotāju kolektīvo interešu aizsardzība, un *Institut national de l'origine et de la qualité (INAO)*, Francijas valsts pārvaldes iestādi, par jēdziena "industrializēta lauksaimniecība" definīciju, ko *INAO* ir izmantojusi savā Rokasgrāmatā par to, kā piemērojama Padomes Regula (EK) Nr. 834/2007 (2007. gada 28. jūnijs) par bioloģisko ražošanu un bioloģisko produktu marķēšanu un par Regulas (EEK) Nr. 2092/91 atcelšanu (OV 2007, L 189, 1. lpp.) un Komisijas Regula (EK) Nr. 889/2008 (2008. gada 5. septembris), ar ko paredz sīki izstrādātus bioloģiskās ražošanas, marķēšanas un kontroles noteikumus, lai īstenotu Padomes Regulu (EK) Nr. 834/2007 par bioloģisko ražošanu un bioloģisko produktu marķēšanu (OV 2008, L 250, 1. lpp.) (turpmāk tekstā – "Rokasgrāmata").

Atbilstošās tiesību normas

IVN direktīva

3 Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2011/92/ES (2011. gada 13. decembris) par dažu sabiedrisku un privātu projektu ietekmes uz vidi novērtējumu (OV 2012, L 26, 1. lpp.), kas grozīta ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2014. gada 16. aprīļa Direktīvu 2014/52/ES (OV 2014, L 124, 1. lpp.), (turpmāk tekstā – "IVN direktīva") 2. panta 1. punktā paredzēts:

"Dalībvalstis nosaka visus vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka, pirms tiek dota attīstības piekrišana, uz tiem projektiem, kuriem var būt būtiska ietekme uz vidi *inter alia* to rakstura, apjoma vai atrašanās vietas dēļ, attiektos prasība par attīstības piekrišanu un novērtējumu attiecībā uz to ietekmi uz vidi. Minētie projekti ir noteikti 4. pantā."

4 Šīs direktīvas 4. panta 1. punktā noteikts:

"Saskaņā ar 2. panta 4. punktu I pielikumā uzskaitītos projektus pakļauj novērtējumam saskaņā ar 5. līdz 10. pantu."

5 Minētās direktīvas I pielikuma 17. punkts ir formulēts šādi:

"Kompleksi intensīvai putnu un cūku audzēšanai ar vairāk nekā:

a) 85 000 vietām broileriem, 60 000 vietām dējējvistām;

b) 3000 vietām nobarojamām cūkām (virs 30 kg); vai

c) 900 vietām sivēnmātēm."

Regula 2018/848

6 Regulas 2018/848 1., 2., 4., 6., 15., 40., 43., 44., 63. un 123. apsvērumā teikts:

"(1) Bioloģiskā ražošana ir vispusīga lauku saimniecību pārvaldības un pārtikas ražošanas sistēma, kura apvieno labāko vides un klimata politikas praksi, lielu bioloģisko daudzveidību, dabas resursu saglabāšanu un augstus dzīvnieku labturības standartus un ražošanas standartus, kas atbilst arvien pieaugoša skaita patērētāju pieprasījumam pēc produktiem, kuru ražošanā izmantotas dabiskas vielas un procesi. Tāpēc bioloģiskajai ražošanai ir divējāda nozīme sabiedrībā – no vienas puses, tā nodrošina īpašu tirgu, kas atbilst patērētāju pieprasījumam pēc bioloģiskajiem produktiem, un, no otras puses, tā rada sabiedriskos labumus, kas sekmē vides aizsardzību un dzīvnieku labturību, kā arī lauku attīstību.

(2) Lai nodrošinātu bioloģisko produktu augstu kvalitāti, minēto produktu ražošanā ir svarīgi ievērot augstus veselības, vides un dzīvnieku labturības standartus. Kā uzsvērts Komisijas 2009. gada 28. maija paziņojumā par lauksaimniecības produktu kvalitātes politiku, bioloģiskā ražošana ir daļa no [Eiropas] Savienības lauksaimniecības produktu kvalitātes shēmām, pie kurām pieder arī ģeogrāfiskās izcelsmes norādes un garantētas tradicionālās īpatnības saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1151/2012 [(2012. gada 21. novembris) par lauksaimniecības produktu un pārtikas produktu kvalitātes shēmām (OV 2012, L 343, 1. lpp.)] un produkti no tālākajiem [Eiropas] Savienības reģioniem saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 228/2013 [(2013. gada 13. marts), ar ko ievieš īpašus pasākumus lauksaimniecības jomā attālākajiem Eiropas Savienības reģioniem un atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 247/2006 (OV 2013, L 78, 23. lpp.)]. Šajā ziņā bioloģiskā ražošana tiecas sasniegt tos pašus kopējās lauksaimniecības politikas ("KLP") mērķus, kas raksturīgi visām Savienības lauksaimniecības produktu kvalitātes shēmām.

[..]

(4) Turklāt bioloģiskā ražošana ir sistēma, kas veicina vides aizsardzības prasību integrēšanu KLP un sekmē ilgtspējīgu lauksaimniecisko ražošanu. [..]

[..]

(6) Ņemot vērā Savienības bioloģiskās ražošanas politikas mērķus, par minētās politikas īstenošanai izveidotā tiesiskā regulējuma mērķi būtu jāizvirza godīgas konkurences un bioloģisko produktu iekšējā tirgus pienācīgas darbības nodrošināšana, centieni saglabāt un attaisnot patērētāju uzticēšanos produktiem, kas marķēti ar bioloģisko produktu marķējumu, un nodrošināt apstākļus, kuros šī politika varētu attīstīties saskaņā ar ražošanas un tirgus attīstību.

[..]

(15) Pētniecības projekti ir apliecinājuši, ka bioloģiskās pārtikas tirgū izšķiroša nozīme ir patērētāju uzticībai. Noteikumi, kuri nav uzticami, ilgākā laikposmā var apdraudēt sabiedrības uzticēšanos un radīt tirgus traucējumus. Tāpēc bioloģiskās ražošanas ilgtspējīgas attīstības Savienībā pamatā vajadzētu būt pārdomātiem ražošanas noteikumiem, kas ir saskaņoti Savienības līmenī un kas attaisno operatoru un patērētāju cerības attiecībā uz bioloģisko produktu kvalitāti un atbilstību šajā regulā izklāstītajiem principiem un noteikumiem.

[..]

(40) Ņemot vērā to, ka lopkopība ir dabiski saistīta ar tādas lauksaimniecības zemes apsaimniekošanu, kurā kultūraugu mēslošanai tiek izmantoti kūtsmēsli, izņemot biškopību, būtu jāaizliedz bezzemes lopkopība. [..]

[..]

(43) Dzīvnieku veselības pārvaldības pamatā galvenokārt vajadzētu būt slimību profilaksei. Papildus būtu jāveic konkrēti tīrīšanas un dezinfekcijas pasākumi. Ķīmiski sintezētu alopātisku veterināro zāļu, tostarp antibiotiku, profilaktiskai lietošanai bioloģiskajā ražošanā nevajadzētu būt atļautai. Dzīvnieka saslimšanas vai ievainojuma gadījumos, kuros nepieciešama tūlītēja ārstēšana, šo zāļu lietošana būtu jāsamazina līdz minimumam, kas vajadzīgs dzīvnieka atveseļošanai. [..]

(44) Turēšanas apstākļiem un dzīvnieku audzēšanas paņēmieniem bioloģiskajā lopkopībā būtu jāapmierina dzīvnieku etoloģiskās vajadzības un būtu jānodrošina augsts dzīvnieku labturības līmenis, kuram dažos aspektos vajadzētu būt augstākam par Savienības dzīvnieku labturības standartiem, ko piemēro lopkopībā kopumā. Vairumā gadījumu lauksaimniecības dzīvniekiem vajadzētu būt pastāvīgai piekļuvei āra platībām, kas dod tiem iespēju izkustēties. Nevienā dzīvnieka dzīves posmā nevajadzētu pieļaut jebkādu ciešanu, sāpju nodarīšanu vai diskomforta radīšanu, vai tās būtu jāsamazina līdz minimumam. Dzīvnieku piesiešanai un kropļošanai, piemēram, astu amputācijai aitām, knābja apgriešanai pirmajās trīs dzīves dienās un atragošanai, vajadzētu būt iespējamai tikai tad, ja to ir atļāvušas kompetentās iestādes un tikai konkrētos apstākļos.

[..]

(63) Dažu produktu vai vielu bioloģiskajā ražošanā būtu līdz minimumam jāierobežo un jāpakļauj šajā regulā paredzētajiem īpašajiem nosacījumiem tādu aktīvo vielu izmantošana, ko paredzēts izmantot augu aizsardzības līdzekļos, uz kuriem attiecas [Eiropas Parlamenta un Padomes] Regula (EK) Nr. 1107/2009 [(2009. gada 21. oktobris) par augu aizsardzības līdzekļu laišanu tirgū, ar ko atceļ Padomes Direktīvas 79/117/EEK un 91/414/EEK

(OV 2009, L 309, 1. lpp.),] mēslošanas līdzekļos, augsnes ielabotājos, barības vielās, dažādas izcelsmes dzīvnieku uztura nebioloģiskajās sastāvdaļās, barības piedevās, pārstrādes palīglīdzekļos un tīrīšanas un dezinfekcijas līdzekļos.

[..]

(123) [Š]īs regulas mērķ[i] [ir nodrošināt] godīgu konkurenci un bioloģisko produktu iekšējā tirgus pienācīgu darbību, kā arī nodrošināt patērētāju uzticēšanos šiem produktiem un Eiropas Savienības bioloģiskās ražošanas logotipam [..]."

7 Regulas 2018/848 3. panta 1. punktā "bioloģiskā ražošana" ir definēta kā "šīs regulas prasībām atbilstošu ražošanas metožu izmantošana visos ražošanas, sagatavošanas un izplatīšanas posmos [..]".

8 Šīs regulas 4. pantā bioloģiskās ražošanas mērķu skaitā ir minēti:

"a) dot ieguldījumu vides un klimata aizsardzībā;

b) ilgtermiņā uzturēt augsnes auglību;

c) sekmēt augstu bioloģiskās daudzveidības pakāpi;

d) dot būtisku ieguldījumu netoksiskas vides saglabāšanā;

e) dot ieguldījumu augstos dzīvnieku labturības standartos un jo īpaši ņemt vērā dzīvnieku sugām raksturīgās uzvedības vajadzības;

[..]."

9 Minētās regulas 5. pants "Vispārīgi principi" ir formulēts šādi:

"Bioloģiskā ražošana ir ilgtspējīgas pārvaldības sistēma, kuras pamatā ir šādi vispārīgie principi:

a) respektēt dabas sistēmas un ciklus, saglabāt un uzlabot augsnes, ūdeņu un gaisa stāvokli, augu un dzīvnieku veselību un to savstarpējo līdzsvaru;

[..]

d) ražot plašu kvalitatīvu pārtikas produktu un citu lauksaimniecības un akvakultūras produktu klāstu, kas atbilst patērētāju pieprasījumam pēc precēm, kuras ražotas, izmantojot procesus, kas nekaitē videi, cilvēku veselībai, augu veselībai vai dzīvnieku veselībai un labturībai;

e) visos pārtikas un barības ražošanas, pārstrādes un izplatīšanas posmos nodrošināt bioloģiskās ražošanas integritāti;

[..]

g) ierobežot ārēju resursu izmantošanu, ja ir vajadzīgi ārējie resursi vai ja nepastāv f) apakšpunktā minētās piemērotās pārvaldības prakses un metodes, izmanto vienīgi šādus ārējos resursus:
i) bioloģiskajā ražošanā iegūtus resursus; [..]

ii) dabīgas vai dabiski iegūtas vielas;

[..]

[..]

j) ievērot augstus dzīvnieku labturības standartus, ņemot vērā katras sugas specifiskās vajadzības."

10 Šīs pašas regulas 6. pantā paredzēts:

"Saistībā ar lauksaimniecības darbībām un akvakultūru bioloģiskās ražošanas pamatā jo īpaši ir šādi īpašie principi:

a) uzturēt un bagātināt dzīvos organismus augsnē un augsnes dabisko auglību [..], novēršot un ierobežojot augsnes organisko vielu zudumu, augsnes sablīvēšanos un augsnes eroziju, un barot augus, galvenokārt izmantojot augsnes ekosistēmu;

b) līdz minimumam ierobežot neatjaunojamo resursu un ārējo resursu izmantošanu;

[..]

k) praktizēt lopkopību, kas piemērota konkrētajai vietai un saistīta ar zemi;

l) izmantot tādus lopkopības paņēmienus, kas uzlabo dzīvnieku imūnsistēmu un stiprina dabisko aizsardzību pret slimībām, tostarp regulāru kustību brīvību un iespēju uzturēties ārpus telpām un ganībās;

[..]."

11 Regulas 2018/848 9. panta 3. punkta pirmajā daļā noteikts:

"Regulas 24. un 25. pantā un II pielikumā minētajiem nolūkiem un izmantojumiem bioloģiskajā ražošanā drīkst izmantot tikai tādus produktus un vielas, kas ir atļautas, ievērojot minētos noteikumus, ar noteikumu, ka minētos produktus un vielas ir atļauts izmantot arī nebioloģiskajā ražošanā saskaņā ar attiecīgajiem Savienības tiesību aktu noteikumiem un – attiecīgā gadījumā – saskaņā ar valsts tiesību aktiem, kuri ir balstīti uz Savienības tiesību aktiem."

12 Šīs regulas 12. panta 1. punkts ir formulēts šādi:

"Operatori, kuri audzē augus vai ražo augu produktus, jo īpaši ievēro II pielikuma I daļā izklāstītos sīki izstrādātos noteikumus."

13 Minētās regulas 24. pantā "Atļaujas produktu un vielu izmantošanai bioloģiskajā ražošanā" noteikts:

"1. Komisija var atļaut konkrētus produktus un vielas izmantot bioloģiskajā ražošanā un jebkādus šādus atļautus produktus un vielas iekļauj ierobežojošos sarakstos izmantošanai šādiem nolūkiem:

[..]

b) kā mēslošanas līdzekļus, augsnes ielabotājus un barības vielas;

[..]."

14 Šīs pašas regulas II pielikumā ir iekļauta I daļa "Ražošanas noteikumi augkopībā", kurā paredzēts:

"[..]

1.9.2. Augsnes auglību un bioloģisko aktivitāti uztur un palielina:

[..]

c) visos gadījumos – izmantojot bioloģiskus lauksaimniecības dzīvnieku kūtsmēslus vai organiskas vielas, abus minētos, vēlams, kompostētus.

[..]

1.9.3. Gadījumos, kad augu barošanas vajadzības nav iespējams nodrošināt ar pasākumiem, kas paredzēti 1.9.1. un 1.9.2. punktā, var izmantot tikai mēslošanas līdzekļus un augsnes ielabotājus, ko, ievērojot 24. pantu, ir atļauts izmantot bioloģiskajā ražošanā, un tikai vajadzīgajā apjomā. [..]"

Īstenošanas regulu 2021/1165

15 Īstenošanas regulas 2021/1165 2. pantā ir noteikts:

"Piemērojot Regulas [2018/848] 24. panta 1. punkta b) apakšpunktu, par mēslošanas līdzekļiem, augsnes ielabotājiem un augu barošanai domātām barības vielām, [..] bioloģiskajā ražošanā drīkst izmantot tikai šīs regulas II pielikumā uzskaitītos produktus un vielas, ja tie atbilst relevantajiem Savienības tiesību aktu noteikumiem [..]."

16 Tās II pielikumā ir paredzēts:

"Šajā pielikumā uzskaitītos mēslošanas līdzekļus, augsnes ielabotājus un barības vielas bioloģiskajā ražošanā drīkst izmantot tad, ja tie atbilst:

– relevantajiem Savienības un valsts tiesību aktiem par mēslošanas līdzekļiem, attiecīgā gadījumā jo īpaši [Eiropas Parlamenta un Padomes] Regulai (EK) Nr. 2003/2003 [(2003. gada 13. oktobris) par mēslošanas līdzekļiem (OV 2003, L 304, 1. lpp.)] un [Eiropas Parlamenta un Padomes] Regulai (ES) 2019/1009 [(2019. gada 5. jūnijs), ar ko nosaka noteikumus par to, kā tirgū dara pieejamus ES mēslošanas līdzekļus, un ar ko groza Regulas (EK) Nr. 1069/2009 un (EK) Nr. 1107/2009 un atceļ Regulu (EK) Nr. 2003/2003 (OV 2019, L 170, 1. lpp.)], un

– Savienības tiesību aktiem par dzīvnieku izcelsmes blakusproduktiem, jo īpaši [Eiropas Parlamenta un Padomes] Regulai (EK) Nr. 1069/2009 [(2009. gada 21. oktobris), ar ko nosaka veselības aizsardzības noteikumus attiecībā uz dzīvnieku izcelsmes blakusproduktiem un atvasinātajiem produktiem, kuri nav paredzēti cilvēku patēriņam, un ar ko atceļ Regulu (EK) Nr. 1774/2002 (Dzīvnieku izcelsmes blakusproduktu regula) (OV 2009, L 300, 1. lpp.)] un [Eiropas Parlamenta un Padomes] Regulai (ES) Nr. 142/2011 [(2011. gada 25. februāris), ar kuru īsteno Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1069/2009, ar ko nosaka veselības aizsardzības noteikumus attiecībā uz dzīvnieku izcelsmes blakusproduktiem un atvasinātajiem produktiem, kuri nav paredzēti cilvēku patēriņam, un īsteno Padomes Direktīvu

97/78/EK attiecībā uz dažiem paraugiem un precēm, kam uz robežas neveic veterinārās pārbaudes atbilstīgi minētajai direktīvai (OV 2011, L 54, 1. lpp.)], jo īpaši V un XI pielikumam.

Saskaņā ar [Regulas 2018/848] II pielikuma I daļas 1.9.6. punktu mikroorganismu preparātus drīkst izmantot, lai uzlabotu augsnes vispārējo stāvokli vai barības vielu pieejamību augsnē vai kultūraugos.

Tos drīkst izmantot tikai saskaņā ar attiecīgo Savienības un valsts tiesību aktu specifikācijām un ierobežojumiem. Tabulu labajā slejā ir norādīti stingrāki nosacījumi, kas reglamentē lietošanu bioloģiskajā ražošanā.

Nosaukums Salikti mēslošanas līdzekļi vai līdzekļi, kas satur tikai turpmāk uzskaitītās sastāvdaļas	Apraksts, īpaši nosacījumi un ierobežojumi
Pakaišu kūtsmēsli	Sastāv no dzīvnieku ekskrementiem un augu izcelsmes materiāliem (pakaišiem un barības sastāvdaļām) Industrializētas lauksaimniecības izcelsme ir aizliegta
Kaltēti pakaišu kūtsmēsli un dehidrēti mājputnu mēsli	Industrializētas lauksaimniecības izcelsme ir aizliegta
Kompostēti dzīvnieku ekskrementi, arī mājputnu kūtsmēsli un kompostēti pakaišu kūtsmēsli	Industrializētas lauksaimniecības izcelsme ir aizliegta
Šķidri dzīvnieku ekskrementi	Izmanto pēc kontrolētas fermentācijas un/vai pienācīgas atšķaidīšanas. Industrializētas lauksaimniecības izcelsme ir aizliegta

[..]”

Pamatlietas fakti un prejudiciālie jautājumi

17 No lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka *INAO* 2020. gada janvārī grozīja savu Rokasgrāmatu. Šajā saistībā tā interpretēja Regulas Nr. 889/2008 I pielikumā – un pašlaik Īstenošanas regulas 2021/1165 II pielikumā – ietverto aizliegumu izmantot “industrializētas lauksaimniecības izcelsmes” mēslošanas līdzekļus un dzīvnieku izcelsmes augsnes ielabojumus bioloģiskajos zemes gabalos tādējādi, ka ar to ir izslēgti kūtsmēsli, kas “iegūti saimniecībās, kurās izmanto pilnībā režģotas vai redeļotas sistēmas un kuras pārsniedz Direktīvas [2011/92] I pielikumā noteiktos sliekšņus”, kā arī kūtsmēslus, kas iegūti no “saimniecībām, kurās dzīvnieki tiek turēti būros” un kuras pārsniedz šos pašus sliekšņus.

18 Biedrība *AFAÏA* vērsās *Conseil d’État* (Valsts padome, Francija), kas ir iesniedzējtiesa, un lūdza atcelt 2020. gada 4. februāra lēmumu, ar kuru *INAO* bija noraidījusi tās lūgumu grozīt Rokasgrāmatu attiecībā uz tajā lietoto jēdzienu “industrializēta lauksaimniecība”, un uzdot *INAO* viena mēneša laikā pēc iesniedzējtiesas nolēmuma paziņošanas attiecīgi grozīt Rokasgrāmatu, kā arī papildus šiem grozījumiem veikt pasākumus sabiedrības informēšanai, lai izskaidrotu, ka Rokasgrāmatā iepriekš ietvertā šā jēdziena interpretācija vairs nav spēkā.

19 *INAO* apgalvo, ka Rokasgrāmatā tā ir izdarījusi secinājumus no tā, kā Savienības likumdevējs ir grozījis Regulu Nr. 834/2007 un Nr. 889/2008 – kuras atceltas ar Regulu 2018/848 – franču valodas versijā lietoto terminoloģiju, ciktāl Savienības likumdevējs jēdzienu "élevage hors sol" ("bezzemes audzēšana") esot aizstājis ar jēdzienu "élevage industriel" ("industrializēta lauksaimniecība"), kas bija atrodams pirms Regulām Nr. 834/2007 un Nr. 889/2008 spēkā esošajās regulās. "Industrializētās lauksaimniecības" jēdzienu interpretējot tādējādi, ka tas attiecas uz dzīvnieku turēšanas apstākļiem gan kustību brīvības un piekļuves āra teritorijām ziņā, gan dzīvnieku blīvuma ziņā, kā arī ņemot vērā šā jēdziena vispārpieņemto izpratni, proti, ka tas norāda uz procesu mehanizāciju un ražošanas masveida raksturu, Francijas iestāžu nolūks esot izslēgt saimniecības, kuru lielums un audzēšanas apstākļi nav saderīgi ar Regulas 2018/848 mērķiem, tajā skaitā dzīvnieku labturību un patērētāju uzticēšanos bioloģiskās lauksaimniecības ražošanas ķēdei.

20 Iesniedzējtiesa norāda, ka no attiecīgajām Regulas 2018/848 un Īstenošanas regulas 2021/1165 normām izriet, ka, no vienas puses, bioloģiskajā augkopībā augsnes mēslošanai izmantotajiem kūtsmēsliem principā pašiem arī jānāk no bioloģiskās ražošanas, taču, ja tas neļauj apmierināt augu vajadzības pēc barības vielām, ir atļauts – vienīgi nepieciešamajā apjomā – izmantot bioloģiskajā lauksaimniecībā atļautos mēslošanas līdzekļus un augsnes ielabotājus, kuri noteikti šīs īstenošanas regulas II pielikumā.

21 No šīm normām izrietot arī tas, ka bioloģiskajā lopkopībā ir aizliegta bezzemes audzēšana, ka būri, kastes un aizgaldi ar caurumotu grīdu netiek izmantoti nevienas dzīvnieku sugas audzēšanai un ka ēkās, kurās tiek turēti liellopi, aitas un cūkas, jābūt gulēšanas vai atpūtas platībai ar vienlaidus grīdu bez redelēm, un mājputnu gadījumā vismaz vienai trešdaļai no virsmas laukuma jābūt ar vienlaidus grīdu, kas nesastāv no redelēm vai režģiem, bet dējējvistu gadījumā – pietiekami lielai platībai no grīdas ir jābūt paredzētai izkārnījumu savākšanai. Taču tikai ar šiem faktoriem nepietiekot, lai noteiktu, vai Īstenošanas regulas 2021/1165 II pielikumā lietotais jēdziens "industrializētā lauksaimniecība" ir pielīdzināms jēdzienam "bezzemes audzēšana" un, ja tas tā nav, vai, pārsniedzot noteiktu dzīvnieku skaitu, tas katrā ziņā ietver tādu sistēmu izmantošanu, kuras pilnībā sastāv no redelēm, režģiem vai būriem.

22 Iesniedzējtiesa norāda, ka Īstenošanas regulas 2021/1165 franču valodas versijā lietotais jēdziens "industrializēta lauksaimniecība" nav definēts nedz šajā regulā, nedz Regulā 2018/848, nedz agrākajās regulās, kurās tas lietots. Lai gan minētais jēdziens tiekot lietots lielākajā daļā šīs īstenošanas regulas valodu versiju, dažās valodu versijās esot atrodams jēdziens "bezzemes audzēšana", kurš šajā regulā un īstenošanas regulā arī neesot definēts.

23 Turklāt iesniedzējtiesa precizē, ka no ekspertu grupas, kuru Komisija sasauca 2021. gada maijā, lai noteiktu jēdziena "industrializēta lauksaimniecība" tvērumu, sagatavota dokumenta izriet, ka šis jēdziens, ciktāl to nav iespējams precīzi definēt, būtu jāpiemēro, pamatojoties uz norāžu kopumu.

24 Iesniedzējtiesa arī norāda, ka iepriekš minētā atšķirība starp Īstenošanas regulas 2021/1165 dažādajām valodu versijām pastāvēja jau attiecībā uz regulas Nr. 889/2008 valodu versijām un ka jēdziens "industrializētā lauksaimniecība" dažādās dalībvalstīs tiek interpretēts atšķirīgi.

25 Šajos apstākļos *Conseil d'État* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Vai [Īstenošanas regulas 2021/1165], ar ko īsteno [Regulu 2018/848], II pielikums ir jāinterpretē tādējādi, ka tajā ietvertais jēdziens "industrializētā lauksaimniecība" ir līdzvērtīgs jēdzienam "bezzemes audzēšana"?

2) Ja jēdziens "industrializētā lauksaimniecība" atšķiras no jēdziena "bezzemes audzēšana", kādi kritēriji ir jāņem vērā, lai noteiktu, vai saimniecība ir klasificējama kā industrializēta [Īstenošanas regulas 2021/1165] II pielikuma nozīmē?"

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pirmo jautājumu

26 Ar pirmo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai Īstenošanas regulas 2021/1165 II pielikuma trešā daļa ir jāinterpretē tādējādi, ka attiecībā uz mikroorganismu preparātiem, kurus var izmantot, lai uzlabotu vispārējo augsnes stāvokli vai barības vielu pieejamību augsnē vai kultūrās, šajā pielikumā iekļautajā tabulā lietotais formulējums "industrializētas lauksaimniecības izcelsme ir aizliegta" ir līdzvērtīgs tikai tādu preparātu aizliegumam, kuru izcelsme ir "bezzemes" audzēšana.

27 Vispirms jānorāda, ka šī īstenošanas regula tika pieņemta, pamatojoties uz Regulu 2018/848, kuras 12. pantā paredzēts, ka operatori, kas audzē augus vai augu produktus, it īpaši ievēro šīs regulas II pielikuma I daļā ietvertos sīki izstrādātos noteikumus.

28 I daļas 1.9.1. punktā paredzēts, ka bioloģiskajā augkopībā izmanto augsnes apstrādes un kultivēšanas praksi, kas uztur vai palielina augsnes organisko vielu saturu, veicina augsnes stabilitāti un augsnes bioloģisko daudzveidību, kā arī novērš augsnes sablīvēšanos un augsnes eroziju. Minētās I daļas 1.9.2. punkta c) apakšpunktā noteikts, ka augsnes auglība un bioloģiskā aktivitāte principā tiek uzturēta un palielināta, izmantojot bioloģiskus lauksaimniecības dzīvnieku kūtsmēslus vai organiskas vielas, vēlams, kompostētus.

29 Tomēr – kā izriet no I daļas 1.9.3 punkta – gadījumos, kad augu barošanas vajadzības nav iespējams nodrošināt ar pasākumiem, kas paredzēti 1.9.1. un 1.9.2. punktā, var izmantot tikai mēslošanas līdzekļus un augsnes ielabotājus, kurus, ievērojot Regulas 2018/848 24. pantu, ir atļauts izmantot bioloģiskajā ražošanā un tikai vajadzīgajā apjomā.

30 Pamatojoties uz šīs regulas 24. panta 1. punkta b) apakšpunktu, Komisija var atļaut konkrētus produktus un vielas izmantot bioloģiskajā ražošanā un jebkādus šādus atļautus produktus un vielas iekļauj ierobežojošos sarakstos izmantošanai kā mēslošanas līdzekļus, augsnes ielabotājus un barības vielas.

31 Uz šādiem mēslošanas līdzekļiem, augsnes ielabotājiem un barības vielām attiecas Īstenošanas regulas 2021/1165 II pielikums, kura otrajā daļā paredzēts, ka saskaņā ar Regulas 2018/848 II pielikuma I daļas 1.9.6. punktu mikroorganismu preparātus drīkst izmantot, lai uzlabotu augsnes vispārējo stāvokli vai barības vielu pieejamību augsnē vai kultūraugos.

32 Pamatojoties uz šā pielikuma trešo daļu, šos preparātus drīkst izmantot tikai saskaņā ar attiecīgo Savienības un valsts tiesību aktu specifikācijām un ierobežojumiem. Šajā daļā iekļautās tabulas labajā slejā ir norādīti stingrāki nosacījumi attiecībā uz lietošanu bioloģiskajā ražošanā.

33 Šajā tabulā ir precizēts, ka bioloģiskajā ražošanā "industrializētas lauksaimniecības izcelsme ir aizliegta" tādiem produktiem kā pakaišu kūtsmēsli, kaltēti pakaišu kūtsmēsli un dehidrēti mājputnu mēsli, kompostēti dzīvnieku ekskrementi, arī mājputnu kūtsmēsli un kompostēti pakaišu kūtsmēsli, kā arī šķidri dzīvnieku ekskrementi.

34 Tādējādi no iepriekš minētajām Regulas 2018/848 un Īstenošanas regulas 2021/1165 normām, tās lasot kopsakarā, izriet, ka operatori, kuri audzē augus vai ražo augu produktus bioloģiskajā ražošanā, izņēmuma kārtā un vienīgi vajadzīgajā apjomā, var izmantot noteiktus Komisijas atļautus produktus un vielas, kuriem nav bioloģiskās lauksaimniecības izcelsmes, tajā skaitā iepriekšējā punktā minētos, ar nosacījumu, ka tie nav "industrializētas lauksaimniecības" izcelsmes.

35 Iesniedzējtiesas šaubas ir skaidrojamas it īpaši ar to, ka gan formulējums "industrializēta lauksaimniecība", gan formulējums "bezzemes audzēšana" ir atrodams Regulas 2018/848 un Īstenošanas regulas 2021/1165 dažādajās valodu versijās un tie alternatīvi vai secīgi ir lietoti pirms tām spēkā esošajās regulās.

36 Jānorāda, ka Īstenošanas regulas 2021/1165 franču valodas versijā II pielikumā lietots viens un tas pats formulējums, proti, "provenance d'élevages industriels interdite" ["industrializētas lauksaimniecības izcelsme ir aizliegta"]. Vairumā citu šā pielikuma valodu versiju, piemēram, vācu, igauņu, grieķu, angļu, itāļu un rumāņu (attiecīgi "Erzeugnis darf nicht aus industrieller Tierhaltung stammen", "tööstuslikust tootmisest pärit toote kasutamine on keelatud", "η προέλευση από εντατικοποιημένη εκτροφή απαγορεύεται", "factory farming origin forbidden", "proibiti se proveniente da allevamenti industriali" un "provenienţa din ferme industriale este interzisă") arī lietots viens vienīgs formulējums, kura jēga atbilst franču valodā lietotā formulējuma jēgai, vai arī – kā tas ir spāņu, bulgāru un čehu valodā – ir lietoti saturiski līdzīgi formulējumi "intensīva lauksaimniecība" vai "lielapmēra lauksaimniecība" ("Prohibida la procedencia de ganaderías intensivas", "забранен е произходът от интензивни животновъдни стопанства" un "Nesmí pocházet z velkochovu").

37 Trijās šā pielikuma valodu versijās, proti, dāņu, holandiešu un portugāļu, tomēr lietoti tādi atšķirīgi jēdzieni kā "bezzemes audzēšana" vai "ar zemi nesaistīta audzēšana" (attiecīgi "Proibidos os produtos provenientes das explorações pecuárias 'sem terra'", "Het product mag niet afkomstig zijn van niet-grondgebonden veehouderij" un "ikke fra jordløst husdyrbrug").

38 Tā kā visas Savienības akta valodu versijas principā atzīstamas par līdzvērtīgām, gadījumos, kad versijas ir atšķirīgas, attiecīgā tiesību norma jāinterpretē, ņemot vērā tā tiesiskā regulējuma vispārējo sistēmu un mērķi, kurā tā iekļaujas (spriedums, 2023. gada 15. jūnijs, *Saint-Louis Sucre* (Ražotāju organizācijas atzīšana), C-183/22, EU:C:2023:486, 28. punkts un tajā minētā judikatūra).

39 Turklāt saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru gan no Savienības tiesību vienveidīgas piemērošanas, gan no vienlīdzības principa prasībām izriet, ka Savienības tiesību normas formulējums, kurā nav nevienas tiešas norādes uz dalībvalstu tiesībām, lai noteiktu tās saturu un tvērumu, visā Savienībā parasti ir interpretējams autonomi un vienveidīgi, ņemot vērā tiesību

normas kontekstu un attiecīgā tiesiskā regulējuma mērķi (spriedumi, 1984. gada 18. janvāris, *Ekro*, 327/82, EU:C:1984:11, 11. punkts, un 2023. gada 30. marts, *Hauptpersonalrat der Lehrerinnen und Lehrer*, C-34/21, EU:C:2023:270, 40. punkts).

40 Turklāt būtiski atšķirīga pieeja varētu radīt tādas atšķirības starp dalībvalstīm, kas varētu kavēt iekšējā tirgus darbību (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2021. gada 18. novembris, *Visma Enterprise*, C-306/20, EU:C:2021:935, 38. punkts).

41 Šajā gadījumā no Tiesas rīcībā esošajiem lietas materiāliem tieši izriet, ka, ņemot vērā pirms Īstenošanas regulas 2021/1165 spēkā stāšanās piemērojamo attiecīgo normu versijas – kas arī ir atšķirīgas – dažas dalībvalstis jēdzienu "industrializēta lauksaimniecība" pielīdzina "bezzemes audzēšanas" jēdzienam, savukārt citas dalībvalstis abus jēdzienus nošķir un jēdzienu "industrializētā lauksaimniecība" definē, atsaucoties uz tehniskām prasībām un dzīvnieku skaita sliekšņiem, kas ir atšķirīgi, vai arī atsaucoties uz prasībām barības ziņā. Šādas atšķirības var radīt konkurences izkropļojumus un apdraudēt Savienības bioloģiskās ražošanas, kā arī vides politikas mērķu īstenošanu.

42 Atbilstoši šā sprieduma 38. punktā atgādinātajai judikatūrai ir jāpārbauda, vai "industrializētās lauksaimniecības" un "bezzemes audzēšanas" jēdzieniem, ņemot vērā to ierasto nozīmi ikdienas valodā, ir vienāda nozīme.

43 Šajā ziņā jānorāda, ka nedz Īstenošanas regulā 2021/1165, nedz kādā citā Savienības tiesību tekstā jēdzieni "industrializēta lauksaimniecība" vai "bezzemes audzēšana" nav definēti.

44 Atbilstoši to ierastajai nozīmei termini "industrializēts" vai "intensīvs" norāda uz lielapjoma audzēšanas formu, kuras mērķis ir optimizēt šīs darbības ražīgumu, it īpaši palielinot dzīvnieku blīvumu saimniecībā vai vairāk vai mazāk norobežojoties no apkārtējās vides, šos dzīvniekus turot iesprostojumā. Lauksaimniecības dzīvnieki tur parasti atrodas vienuviet, pakļauti mākslīgi radītiem un kontrolētiem apstākļiem un tiek audzēti, izmantojot metodes, kuras vērstas uz to, lai pēc iespējas īsākā laikā panāktu pēc iespējas lielāku izlaidi.

45 Kā to turklāt secinājumu 38. punktā norādījis ģenerāladvokāts, industrializētai lauksaimniecībai parasti ir vajadzīgi lieli ieguldījumi un tajā tiek izmantota bagātināta barība, kā arī antibiotikas profilaktiskos nolūkos. Tai ir raksturīgs augsts ražīgums, un tā var radīt ievērojamu vides piesārņojumu. Turklāt konkrēti dzīvnieku labturības aizsardzība kopumā nav viena no tās prioritātēm.

46 Attiecībā uz "bezzemes audzēšanas" jēdzienu jākonstatē, ka Regulas 2018/848 II pielikuma II daļas 1.1. punktā ir norādīts, ka "bezzemes lopkopība" ir aizliegta, ja lauksaimnieks, kas plāno ražot bioloģiski audzētus lauksaimniecības dzīvniekus, neapstrādā lauksaimniecības zemi un nav noslēdzis rakstisku sadarbības vienošanos ar kādu lauksaimnieku attiecībā uz bioloģiskās ražošanas vienību izmantošanu šiem dzīvniekiem. Turklāt Regulas Nr. 889/2008 16. pantā ir precizēts, ka ir aizliegta bezzemes lopkopība, kuras gadījumā lopkopis neapstrādā lauksaimniecības zemi un/vai nav noslēdzis rakstisku sadarbības vienošanos ar citu uzņēmēju atbilstīgi šīs regulas 3. panta 3. punktam.

47 Atbilstoši ierastajai izpratnei ikdienas valodā "bezzemes" audzēšana faktiski atbilst "industrializētai" vai "intensīva" veida audzēšanai, kurā dzīvniekiem piegādātā barība – galvenokārt vai pilnībā – nenāk no saimniecības, kurā dzīvnieki tiek turēti.

48 Taču, kaut arī abi šie jēdzieni – "industrializēta lauksaimniecība" un "bezzemes audzēšana" – attiecas uz ražošanas procesu mehanizāciju, kā arī tās masveida raksturu, jākonstatē, ka – pretēji tam, ko apgalvo biedrība *AFAÏA*, – tiem ir atšķirīga nozīme. Kā izriet no šā sprieduma 44.–47. punkta, jēdziens "industrializēta lauksaimniecība" ir daudz plašāks nekā jēdziens "bezzemes audzēšana" un tāpēc šie jēdzieni jāuzskata par atšķirīgiem.

49 Vēl ir jāpievēršas Īstenošanas regulas 2021/1165 II pielikuma vispārējai sistēmai un tā tiesiskā regulējuma mērķim, kurā tas iekļaujas.

50 Attiecībā uz šīs tiesību normas vispārējo sistēmu – kā tas norādīts šā sprieduma 27.–34. punktā – no Regulas 2018/848 12. panta 1. punkta, 24. panta 1. punkta, kā arī II pielikuma I daļas 1.9. punkta, tos lasot kopsakarā, izriet, ka operatori, kuri audzē augus vai ražo augu produktus bioloģiskajā ražošanā, var atkāpties no šajā pielikumā paredzētajiem noteikumiem un izmantot noteiktus Komisijas atļautus produktus un vielas, kam nav bioloģiskās lauksaimniecības izcelsmes, vienīgi vajadzīgajā apjomā.

51 Šajā ziņā jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru atkāpes saturoši noteikumi ir jāinterpretē šauri (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2023. gada 7. februāris, *Confédération paysanne* u.c. (*In vitro* nejaušā mutaģenēze), C-688/21, EU:C:2023:75, 49. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

52 Tas attiecas arī uz Īstenošanas regulas 2021/1165 II pielikumā paredzēto atkāpi, bet tas savukārt nozīmē, ka šajā pielikumā noteiktās šīs atkāpes robežas, proti, it īpaši aizliegums izmantot "industrializētas lauksaimniecības izcelsmes" preparātus – gluži pretēji – ir jāinterpretē plaši.

53 Savukārt biedrības *AFAÏA* atbalstītā interpretācija, saskaņā ar kuru jēdziens "industrializēta lauksaimniecība" atbilst vienīgi jēdzienam "bezzemes audzēšana", izraisītu tādas sekas, ka kūtsmēslus no tādas "industrializētas" audzēšanas, kura nav "bezzemes" audzēšana, būtu atļauts izmantot mēslošanai bioloģiskajā lauksaimniecībā. Tātad ar šādu interpretācija minētās atkāpes tvērums tiktu interpretēts plaši, un tāpēc šāda interpretācija ir pretrunā šā sprieduma 51. punktā atgādinātajam principam.

54 Biedrība *AFAÏA* arī apgalvo, ka bioloģiskā dzīvnieku audzēšana ir nesaraujami saistīta ar zemes izmantošanu, bet no tā *a contrario* būtu jāsecina, ka pamatlietā aplūkotais aizliegums attiecas tikai uz tiem produktiem, kuru izcelsme ir "bezzemes" audzēšana.

55 Ir taisnība, ka atbilstoši bioloģiskās lauksaimniecības vispārējai pieejai, kura atgādināta tostarp Regulas 2018/848 40. apsvērumā un kura izriet no šīs regulas 5. panta a) un d) punktā noteiktajām prasībām, dzīvnieku audzēšanai ir jābūt saistītai ar zemi. Taču tas nozīmē vienīgi to, ka "bezzemes" audzēšanas veids nav saderīgs ar bioloģiskās lauksaimniecības principiem un tādējādi šajā ziņā ir gluži vienkārši aizliegts.

56 Papildus tam, no minētās regulas 6. panta l. punkta izriet, ka bioloģiskās ražošanas pamatā ir arī tādu lopkopības paņēmienu izmantošana, kas uzlabo dzīvnieku imūnsistēmu un stiprina dabisko aizsardzību pret slimībām, tostarp regulāru kustību brīvību un iespēju uzturēties ārpus telpām un ganībās. Turklāt ar šo pašu regulu ir aizliegti ģenētiski modificēti organismi dzīvnieku barībā un ievērojami ierobežota augu aizsardzības līdzekļu izmantošana.

57 Tātad nevar apgalvot, ka bioloģiskajai lauksaimniecībai ir raksturīgs tikai noteikts zemes apsaimniekošanas veids un ka līdz ar to pamatlietā aplūkotā aizlieguma iemesls ir saistīts tikai ar zemes izmantošanu.

58 Šis lauksaimniecības veids plašāk ir saistīts ar labvēlīgām ražošanas metodēm, kā tas būtībā ir izklāstīts Regulas 2018/848 2. apsvērumā, un it īpaši ar dzīvnieku turēšanas apstākļiem – gan no kustību brīvības un brīvas piekļuves ārtelpām, gan no dzīvnieku blīvuma viedokļa.

59 Proti, vairākkārt uzsverot savu nodomu nodrošināt augstu dzīvnieku labturības līmeni bioloģiskajā lauksaimniecībā, Savienības likumdevējs ar to vēlējās parādīt, ka šo lauksaimniecības ražošanas metodi raksturo stingrāku dzīvnieku labturības standartu ievērošana visās vietās un visos šīs ražošanas posmos, kur vien iespējams vēl vairāk uzlabot šo dzīvnieku labturību (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2019. gada 26. februāris, *Œuvre d'assistance aux bêtes d'abattoirs*, C-497/17, EU:C:2019:137, 38. punkts)

60 Ņemot vērā šīs prasības, nevar pieļaut, ka "industrializētā" vai "intensīvā" audzēšanā iegūti kūtsmēsli tiktu atļauti kā kūtsmēsli bioloģiskajā lauksaimniecībā.

61 Šo interpretāciju apstiprina Regulas 2018/848 mērķi.

62 Proti, jānorāda, ka bioloģiskā ražošana – kā tas izriet no Regulas 2018/848 1. apsvēruma – ir vispusīga lauku saimniecību pārvaldības un pārtikas ražošanas sistēma, kura apvieno labāko vides un klimata politikas praksi, lielu bioloģisko daudzveidību, dabas resursu saglabāšanu un augstus dzīvnieku labturības standartus un ražošanas standartus, kas atbilst arvien pieaugoša skaita patērētāju pieprasījumam pēc produktiem, kuru ražošanā izmantotas dabiskas vielas un procesi.

63 Kā paredzēts Regulas 2018/848 4. pantā, šā ražošanas veida mērķis – plašā izpratnē – ir vides un klimata aizsardzība, augsta bioloģiskās daudzveidības pakāpe, kā arī augsnes auglības uzturēšana ilgtermiņā. Tas tiecas sniegt būtisku ieguldījumu netoksiskas vides saglabāšanā, sniegt ieguldījumu augstos dzīvnieku labturības standartos un jo īpaši ņemt vērā dzīvnieku sugām raksturīgās uzvedības vajadzības. Tas ir vērsts arī uz to, lai tiktu sekmētas īsas izplatīšanas ķēdes un vietējās produkcijas patēriņš dažādās Savienības vietās, kā arī veicināta apdraudētu retu un vietēju šķirņu saglabāšana.

64 Šajā ziņā ir svarīgi nodrošināt, lai patērētāji būtu pārliecināti, ka produkti ar Eiropas Savienības bioloģisko logotipu ir tikuši faktiski iegūti saskaņā ar augstākajiem standartiem, jo īpaši attiecībā uz dzīvnieku labturību (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2019. gada 28. februāris, C-497/17, *Œuvre d'assistance aux bêtes d'abattoirs*, EU:C:2019:137, 51. punkts).

65 Kā secinājumu 52. un 54. punktā būtībā norādījis ģenerāladvokāts, ir jāuzskata, ka patērētāju tiesiskā paļāvība tiek nodrošināta, kad bioloģiskajā lauksaimniecībā izmantotie kūtsmēsli ir iegūti no bioloģiskiem avotiem vai – ja tie nav pietiekami un vienīgi šajā gadījumā –, kad tiek izmantoti nebioloģiski kūtsmēsli, taču tādi, kas nav iegūti no industrializētas audzēšanas.

66 Tādējādi atkāpe, kas ļautu plaši izmantot produktus no industrializētas vai intensīvas audzēšanas, būtu acīmredzami nesaderīga ar šiem mērķiem un būtu pretrunā saskaņotības prasībām, kā arī ētikas un vides principiem, kas ir bioloģiskās lauksaimniecības pašā pamatā.

67 Jāpiebilst, ka šī interpretācija atbilst arī Regulas 2018/848 II pielikuma I daļas 1.9.3. punkta mērķim – proti, bioloģisko kūtsmēslu nepieejamības gadījumā nodrošināt bioloģiskajiem lauksaimniekiem alternatīvas –, taču vienīgi vajadzīgajā apjomā un vienlaikus ierobežojot nevēlamu atlieku klātbūtni šajos kūtsmēslos.

68 Tādējādi jāatzīst, ka Īstenošanas regulas 2021/1165 II pielikumā ietvertais jēdziens "industrializēta lauksaimniecība" nav vienāds ar jēdzienu "bezzemes audzēšana" un ka šajā pielikumā paredzētais aizliegums attiecas uz visu "industrializēto" audzēšanu, nevis tikai uz "bezzemes" audzēšanu.

69 Ņemot vērā iepriekš izklāstītos apsvērumus, uz pirmo jautājumu ir jāatbild, ka Īstenošanas regulas 2021/1165 II pielikuma trešā daļa jāinterpretē tādējādi, ka attiecībā uz mikroorganismu preparātiem, kurus var izmantot, lai uzlabotu vispārējo augsnes stāvokli vai barības vielu pieejamību augsnē vai kultūrās, šajā pielikumā iekļautajā tabulā atrodamais formulējums "industrializētas lauksaimniecības izcelsme ir aizliegta" nav vienādojams ar vienīgi tādu preparātu aizliegumu, kuriem ir "bezzemes" audzēšanas izcelsme; vienlaikus jāprecizē, ka saskaņā ar šo tiesību normu mēslošanas līdzekļi, augsnes ielabotāji un barības vielas, ko minētajā pielikumā ir aizliegts izmantot bioloģiskajā lauksaimniecībā, ir tādi, kas iegūti industrializētās lauksaimniecības rezultātā, nevis tikai tie, kam ir bezzemes audzēšanas izcelsme.

Par otro jautājumu

70 Ar otro jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai Īstenošanas regulas 2021/1165 II pielikuma trešā daļa jāinterpretē tādējādi, ka tai ir pretrunā tāds valsts tiesiskais regulējums, saskaņā ar kuru aizliegums bioloģiskās zemēs izmantot dzīvnieku izcelsmes mēslošanas līdzekļus un augsnes ielabotājus, kuriem ir "industrializētas lauksaimniecības izcelsme", attiecas uz kūtsmēsliem, kas iegūti saimniecībās, kurās dzīvnieku turēšanai tiek izmantotas pilnībā režģotas vai redeļotas sistēmas un kuras pārsniedz [IVN direktīvas] I pielikumā noteiktos sliekšņus, kā arī saimniecībās, kurās dzīvnieki tiek turēti būros un kuras pārsniedz šos pašus sliekšņus.

71 Vispirms jānorāda, ka, lai gan "industrializētas lauksaimniecības" jēdziens šā aizlieguma tvēruma noteikšanas nolūkos atbilstoši šā sprieduma 39. punktā minētajai judikatūrai ir jāinterpretē autonomi un vienveidīgi, tomēr pašreizējā Savienības tiesību stāvoklī kritēriji, kas jāņem vērā, lai noteiktu, vai audzēšana ir jākvalificē kā "industrializēta" Īstenošanas regulas 2021/1165 II pielikuma izpratnē, nav vispārēju saskaņošanas pasākumu priekšmets.

72 Lai gan tas tā ir, no atbildes uz pirmo jautājumu izriet, ka jēdziens "industrializēta lauksaimniecība" jāinterpretē tādējādi, ka ir izslēgtas tādas bioloģisko kūtsmēslu alternatīvas, kuru izcelsme ir lielapjoma audzēšana, kurā tiek izmantotas intensīvas ražošanas metodes.

73 Lai novērtētu, vai runa ir par šādu audzēšanu, nozīmīgie kritēriji jāanalizē, veicot to visaptverošu vērtējumu; vienlaikus jāprecizē, ka parasti par tās esamību var liecināt norāžu kopums.

74 Šajā ziņā, kā secinājumu 64., 66. un 80. punktā norādījis ģenerāladvokāts, var tikt ņemti vērā tādi kritēriji kā dzīvnieku audzēšanas sistēma, to mobilitāte, dzīvnieku blīvums, kā arī zemes pieejamība saimniecībā, tās ražīgums un ietekme uz vidi.

75 Tas pats attiecas uz dzīvnieku barības veidu, profilakses sistēmām, kā arī vispārēju tādu vielu izmantošanu, kuru mērķis ir veicināt augšanu vai ražošanu, vai arī hormonu vai līdzīgu vielu izmantošanu, it īpaši, lai kontrolētu reprodukciju. Antibiotiku profilaktiska lietošana un ģenētiski modificētus organismus saturošas barības lietošana, kas aizliegta ar Regulu 2018/848, arī var būt kritēriji, lai audzēšanu kvalificētu kā "industrializētu".

76 Šajā ziņā jākonstatē, ka būru, kastu vai aizgaldu ar caurumotu grīdu izmantošana dzīvnieku audzēšanai, tāpat kā tādu sistēmu izmantošana, kas neļauj dzīvniekiem brīvi kustēties 360 grādu leņķī, vai bezzemes audzēšanas sistēmu izmantošana ir industrializētai audzēšanai raksturīga iezīme.

77 Konkrēti, runājot par saimniecības ietekmi uz vidi, jānorāda, ka saskaņā ar IVN direktīvas 4. pantu ietekmes uz vidi novērtējums ir jāveic šīs direktīvas I pielikumā uzskaitītajiem projektiem, kuru skaitā ir atsevišķi "kompleksi intensīvai putnu un cūku audzēšanai".

78 Šajā ziņā – tāpat kā ģenerāladvokāts norādījis secinājumu 69. punktā – jāatzīst, ka šajos IVN direktīvas noteikumos paredzētie minimālie kritēriji, kuri gan attiecas uz ietekmes uz vidi novērtējuma procedūrām, var tikt izmantoti kā elementi, lai konstatētu, vai kāda noteikta audzēšana ir industrializēta.

79 Tomēr, ciktāl šie kritēriji attiecas uz kvantitatīviem apsvērumiem, tie nevar būt pietiekami, lai saimniecību kvalificētu kā "industrializētu lauksaimniecību", un tāpēc šajā nolūkā ir jāņem vērā arī tādi kvalitatīvi kritēriji kā šā sprieduma 74.–76. punktā minētie.

80 Ņemot vērā visus šos apsvērumus, uz otro jautājumu jāatbild, ka Īstenošanas regulas 2021/1165 II pielikuma trešā daļa jāinterpretē tādējādi, ka tai nav pretrunā tāds valsts tiesiskais regulējums, saskaņā ar kuru aizliegums bioloģiskās zemēs izmantot dzīvnieku izcelsmes mēslošanas līdzekļus un augsnes ielabotājus, kuriem ir "industrializētas lauksaimniecības izcelsme", attiecas uz kūtsmēsliem, kas iegūti saimniecībās, kurās dzīvnieku turēšanai tiek izmantotas pilnībā režģotas vai redeļotas sistēmas un kuras pārsniedz IVN direktīvas I pielikumā noteiktos sliekšņus, kā arī saimniecībās, kurās dzīvnieki tiek turēti būros un kuras pārsniedz šos pašus sliekšņus. Tomēr šīs kvalificēšanas nolūkos jābalstās uz norāžu kopumu, kas attiecas vismaz uz dzīvnieku labturības nodrošināšanu, bioloģiskās daudzveidības ievērošanu, kā arī vides un klimata aizsardzību.

Par tiesāšanās izdevumiem

81 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība izriet no tiesvedības, kas notiek iesniedzējtiesā, tāpēc tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (pirmā palāta) nospriež:

1) Komisijas Īstenošanas regulas (ES) 2021/1165 (2021. gada 15. jūlijs), ar ko atļauj bioloģiskajā ražošanā izmantot noteiktus produktus un vielas un izveido to sarakstus, kas pieņemta, lai piemērotu Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2018/848 (2018. gada 30. maijs) par bioloģisko ražošanu un bioloģisko produktu marķēšanu un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 834/2007, II pielikuma trešā daļa

jāinterpretē tādējādi, ka

attiecībā uz mikroorganismu preparātiem, kurus var izmantot, lai uzlabotu vispārējo augsnes stāvokli vai barības vielu pieejamību augsnē vai kultūrās, šajā pielikumā iekļautajā tabulā atrodamais formulējums "industrializētas lauksaimniecības izcelsme ir aizliegta" nav vienādojams ar vienīgi tādu preparātu aizliegumu, kuriem ir "bezzemes" audzēšanas izcelsme; vienlaikus jāprecizē, ka saskaņā ar šo tiesību normu mēslošanas

līdzekļi, augsnes ielabotāji un barības vielas, ko minētajā pielikumā ir aizliegts izmantot bioloģiskajā lauksaimniecībā, ir tādi, kas iegūti industrializētās lauksaimniecības rezultātā, nevis tikai tie, kam ir bezzemes audzēšanas izcelsme.

2) Īstenošanas regulas 2021/1165 II pielikuma trešā daļa

jāinterpretē tādējādi, ka

tai nav pretrunā tāds valsts tiesiskais regulējums, saskaņā ar kuru aizliegums bioloģiskās zemēs izmantot dzīvnieku izcelsmes mēslošanas līdzekļus un augsnes ielabotājus, kuriem ir "industrializētas lauksaimniecības izcelsme", attiecas uz kūtsmēsliem, kas iegūti saimniecībās, kurās dzīvnieku turēšanai tiek izmantotas pilnībā režģotas vai redeļotas sistēmas un kuras pārsniedz Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2011/92/ES (2011. gada 13. decembris) par dažu sabiedrisku un privātu projektu ietekmes uz vidi novērtējumu, kura grozīta ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2014. gada 16. aprīļa Direktīvu 2014/52/ES, I pielikumā noteiktos sliekšņus, kā arī saimniecībās, kurās dzīvnieki tiek turēti būros un kuras pārsniedz šos pašus sliekšņus. Tomēr šīs kvalificēšanas nolūkos jābalstās uz netiešu pierādījumu kopumu, kas attiecas vismaz uz dzīvnieku labturības nodrošināšanu, bioloģiskās daudzveidības ievērošanu, kā arī vides un klimata aizsardzību.

[Paraksti]